

P o s u d e k

na rigorózní práci Mgr. Milana L e b e d y napsanou na téma „Ochrana osobnosti fyzické a právnické osoby podle občanského zákoníku a tiskového zákona“ (stran 97; připojen seznam použité literatury i přehled použité judikatury)

Předložená rigorózní práce je – kromě úvodu a závěru – rozdělena do sedmi kapitol. Její těžiště je vedle ochrany fyzických osob podle občanského zákoníku kapitolách, které se týkají jednotlivých předmětů ochrany osobnosti fyzické osoby, ochrany osobnosti právnických osob, jakož i rozboru platného tiskového zákona.

Z cit. kapitol, právě tak jako z kapitoly o procesněprávních aspektech ochrany osobnosti, vyplývá, že se rigorózní svědomitě seznámil s pozitivněprávními úpravami ochrany osobnosti fyzické osoby i právnické osoby podle občanského zákoníku (§ 11n., § 19b OZ), jakož i s platnými úpravami českého mediálního práva, a to jak v oblasti periodického tisku (zákon č. 46/2000 Sb.), tak v oblasti rozhlasového a televizního vysílání (zákon č. 231/2001 Sb.). Rigorózní rozbor, i když ovlivněné odbornou literaturou, nicméně svědčí o jeho schopnosti analytického přístupu, jakož i o využití vlastních praktických zkušeností podložených na řadě míst práce velmi dobrou znalostí judikatury obecných soudů. Za zvlášť zdařilé lze považovat zejména výklady, které se týkají subjektů všeobecných osobnostních práv (včetně rigorózní argumentace o nezbytnosti budoucího rozšíření subjektů tzv. posmrtné ochrany), jejich předmětu, jakož i občanskoprávními sankcemi za jejich porušení. Pokud jde o jednu ze současných aktuálních otázek praxe a teorie ochrany osobnosti fyzické osoby, která se týká promlčení práva na materiální satisfakci, rigorózní se přiklání k závěru

str. 29), že toto právo nelze z okruhu ostatních nepromlčitelných nemajetkových práv vydělit. V souladu s převažující částí soudní praxe, reprezentované i Nejvyšším soudem České republiky, dochází i rigorózní k závěru, že ani právo na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění se nepromlčuje, a to nejen jde-li o jeho morální formu (s čímž lze souhlasit), tak jde-li i o jeho materiální formu (s čímž již souhlasit nelze). Při odůvodnění svého závěru se rigorózní v podstatě omezuje na důvody uváděné Nejvyšším soudem ČR, aniž by k nim přispěl alespoň svou vlastní dílčí argumentací. Rigorózní se zejména v práci nevypořádal s odůvodněním opačného názoru, totiž, že nepřipuštěním promlčení se ve skutečnosti právo na materiální satisfakci neorganicky vylučuje z okruhu obdobných práv na materiální satisfakci, konkrétně práva na bolestné, práva na ztížení společenského uplatnění a z posledního období i práva na jednorázové odškodnění za usmrcení, kteréžto právo svědčí vyjmenovaným pozůstalým osobám podle § 444 odst. 3 OZ. Přitom o všech těchto zmiňovaných právech na materiální satisfakci doposud ani doktrína ani soudní praxe nepochybují, že se promlčují. Kromě toho při řešení této otázky nelze přehlížet ani to, že výkladem o nepromlčitelnosti zkoumaného práva na materiální satisfakci se vlastně umožňuje domáhat se je bez jakéhokoliv časového omezení. To ovšem může vést v praxi k neúnosným důsledkům. Konečně v práci se bylo třeba vypořádat i s argumentem, že připravovaná rekodifikace soukromého práva, nanejvýš nový občanský zákoník, chápe i nemajetkovou újmu na osobnosti – a to v plném souladu s moderními právními úpravami i trendy v Evropě – jako druh škody a právo na ni, které se bude promlčovat.

Za zdařilou kapitolu předložené rigorózní práce považuji i výklady rigorózní o jednotlivých předmětech ochrany osobnosti fyzické osoby. V této části práce rigorózní v podstatě u všech jednotlivých předmětů ochrany osobnosti

doplňuje své výklady některými samostatnými dílčími postřehy a nápady. To platí jmenovitě u práva fyzické osoby na tělesnou integritu, což svědčí o tom, že tuto specifickou a společenskoprávně závažnou problematiku rigorózně promýšlel zvláště důkladně.

Se znalostí věci se rigorózně vypořádal rovněž s ochranou osobnosti u tzv. prominentů. V této souvislosti rigorózně své výklady vhodně doložil odkazy nejen na judikaturu českých obecných soudů, nýbrž též na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva). Za zmínku stojí rovněž některé rigorózně postřehy o ochraně osobnosti zaměstnanců v pracovním procesu (str. 60, 61).

Standardními výklady provázenými znalostí literatury a přehledem po judikatuře obecných soudů vykazuje i kapitoly o ochraně osobnosti právnických osob, zejména pak v problematice tiskového zákona (ze systematického hlediska působí v práci neorganicky zcela samostatně zařazený výklad o rozsudku Nejvyššího soudu ČR - (27 Cdo 2194/2002).

V závěru práce – i když nikoliv rozsáhlém – se rigorózně podnětně zamýšlí nad některými otázkami ochrany osobnosti fyzických i právnických osob z hlediska de lege ferenda. V tomto směru zaslouží pozornost jeho námět i argumentace směřující k rozšíření výčtu osob legitimovaných k uplatnění tzv. posmrtné ochrany osobnosti fyzické osoby, výklady o právní osobnosti nascitura v souvislosti s čl. 6 Listiny, myšlenka o možnosti zřizování zvláštních tiskových soudů, (leč blíže nezdůvodněná), jakož i jeho zamýšlení se nad základními funkcemi úpravy ochrany osobnosti s hlavním důrazem na princip prevence.

Lze uzavřít, že předložená rigorózní práce jako celek splňuje předpoklady kladené příslušnými předpisy na rigorózní práce. Rigorózně v práci vedle solidní znalosti zkoumaných platných právních úprav, přehledu po literatuře a seznámení se

s judikaturou celkovým zpracováním přesvědčil, že je způsobilý samostatně zpracovat určitý - a nikoliv jednoduchý - výsek významné a v teorii i praxi aktuální občanskoprávní problematiky.

Prof. JUDr. Jiří Švestka, DrSc.